

Memo meircirculaire 2023

Bestuurlijke Samenvatting

De meircirculaire is op 31 mei jl. verschenen en laat voor Leusden in de jaren 2023 t/m 2027 een voordelig effect op onze begrotingspositie zien. Dit effect wordt vooral veroorzaakt door accres-gerelateerde mutaties (LPO-ontwikkeling). Daarnaast ontstaat er vanaf 2027 een voordeel door het besluit om de voor 2026 incidenteel toegekende 1 miljard structureel door te trekken. Tot slot is er een aantal mutaties die we budgettair neutraal hebben verwerkt waaronder de extra middelen voor jeugdzorg in 2024 en 2025, de extra middelen voor Ontheemde Oekraïners en armoedebeleid (jaarschijf 2023) en het vervallen van het WMO abonnementstarief en de invoering van een nieuwe meer inkomens gerelateerde bijdrageregeling. De meircirculaire 2023 leidt voor Leusden tot het volgende resultaat:

	(bedragen x € 1.000)				
	2023	2024	2025	2026	2027
Resultaat na voorjaarsnota 2023	0,0	149,0	1.107,0	-1.900,0	-2.614,0
Budgettair effect meircirculaire 2023	613,0	324,0	311,0	66,0	1.386,0
Actuele begrotingspositie na meircirculaire	613,0	473,0	1.418,0	-1.834,0	-1.228,0

Met deze meircirculaire worden de huidige begrotingsoverschotten voor 2024 en 2025 verder vergroot en wordt het na 2026 ontstane begrotingstekort licht gedempt. Daarbij is het wel zo dat nieuw beleid en wensen vanuit het addendum CUP nog niet in deze tabel zijn meegenomen. De budgettaire gevolgen van de meircirculaire voor 2024 en verder worden verwerkt in de meerjarenbegroting 2024-2027. De gevolgen voor de jaarschijf 2023 worden verwerkt in de komende najaarsnota 2023.

Meircirculaire 2023

Op 31 mei jongstleden is de meircirculaire 2023 van het gemeentefonds gepubliceerd. De laatste bijstelling van de algemene uitkering heeft plaatsgevonden in de gemeentelijke voorjaarsnota 2023 op basis van de decembercirculaire 2022 en de actuele gegevens verdeelmaatstaven (inwoners, woningen, uitkeringsontvangers enz.). De hoofdpunten uit deze circulaire zijn:

1. Accres ontwikkeling
2. Afrekening BCF 2022
3. Taakmutaties en IU/DU's (waaronder extra middelen jeugd)

Ten opzichte van de Voorjaarsnota 2023 geeft de meircirculaire 2023 de volgende mutaties:

	(bedragen x € 1.000)				
Samenvatting	2023	2024	2025	2026	2027
Stand voorjaarsnota 2023	45.674,7	44.758,3	45.496,9	43.023,5	41.516,8
Begroting meircirculaire 2023	46.622,9	49.384,7	49.696,0	45.721,4	45.529,2
Saldo resultaat	948,2	4.626,4	4.199,1	2.697,9	4.012,4
Analyse verschillen:					
Toename volumedeel accres met LPO	617,0	1.484,0	1.468,0	1.223,0	2.543,0
LPO, verleggen basisjaar naar 2024	0,0	1.640,0	1.643,0	1.643,0	1.643,0
WOZ aanpassen rekentarief	0,0	-232,0	-236,7	-238,2	-238,8
Extra middelen Jeugdzorg, jaarschijf 2023	0,0	1.476,4	884,3	0,0	0,0
IU/DU's	242,3	95,8	91,9	87,2	83,9
Taakmutaties	92,9	162,2	348,6	-17,1	-18,7
Afrekening BCF 2022	-4,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Verschil ten opzichte van voorjaarsnota	948,2	4.626,4	4.199,1	2.697,9	4.012,4

De meicirculaire geeft dus een hogere algemene uitkering van € 948.200 in 2023. Vanaf 2026 is er sprake van een negatief accres en daalt de Algemene uitkering ten opzichte van 2025 (het ravijn). Dit is echter niet het budgettaire effect van de meicirculaire. Het budgettaire effect ofwel het netto effect op de begrotingspositie kan als volgt worden weergegeven:

Tabel 3					
	<i>(bedragen x € 1.000)</i>				
Budgettaire resultaat	2023	2024	2025	2026	2027
1. Bijstelling accessen (volumedeel)	617,0	1.484,0	1.468,0	1.223,0	1.288,0
Afslag tbv loon- en prijsstijgingen, jaarschijf 2024	0,0	-1.160,0	-1.157,0	-1.157,0	-1.157,0
2. BCF afrekening 2022	-4,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Toevoeging accres vanaf jaarschijf 2027	0,0	0,0	0,0	0,0	1.255,0
Budgettaire resultaat	613,0	324,0	311,0	66,0	1.386,0

Ad. 1 Accres ontwikkeling

In deze circulaire is een nieuwe accresraming opgenomen voor 2023 en verder. Het volumeaccres is daarbij voor de periode 2022-2025 vastgezet en losgekoppeld van de "trap op trap af" systematiek. Wel leveren de hogere inflatiecijfers een hoger accres op voor de gemeenten ten opzichte van de septembercirculaire.

Vanaf 2026 wordt de "trap op trap af" systematiek definitief losgelaten en vindt er alleen nog bijstelling plaats op basis van de jaarlijkse loon- en prijsontwikkeling zoals door het CPB geraamd. Voor het volumedeel heeft het Rijk vooruitlopend op de aanpassing van de financieringssystematiek vanaf 2026 structureel 1 miljard beschikbaar gesteld. De toevoeging van de jaarschijf 2026 hadden we al in onze begroting verwerkt. Voor 2027 en verder ontvangen we € 1.255.000 structureel meer.

Voor 2027 en verder heeft het Rijk in de voorjaarsnota eenzijdig aangegeven voor de volumestijging de bbp- index (8 jarig historisch gemiddelde) te gaan hanteren. Daarvoor is macro een budget van € 150 miljoen gereserveerd en € 300 miljoen cumulatief vanaf 2028. Deze bedragen zijn nog niet verwerkt in deze circulaire en worden hierdoor niet opgenomen in de begroting 2024.

De VNG is in overleg getreden met het kabinet om de vanaf 2026 sterk teruglopende Algemene Uitkering meer in balans te brengen met de door het Rijk aan haar opgedragen taken. Op dit moment vallen hier geen resultaten te melden. Op het onlangs gehouden VNG congres heeft de minister aangegeven dat zij de zorgen bij gemeenten niet kan wegnemen maar wel het gesprek met gemeenten wil aangaan over taken, middelen en uitvoeringskracht.

Loon- en prijsontwikkeling

De wijzigingen in de accessen hebben ook geleid tot bijstelling van de loon- en prijsontwikkeling prognose. Op basis van onze ramingsystematiek tegen constante prijzen verspringt het basisjaar naar 2024 en moet voor loon- en prijsstijgingen een nieuwe jaarschijf worden toegevoegd. Op basis van de index CEP wordt voor 2024 een stijging van 4,22% verwacht. Daarnaast wordt een correctie over 2022 toegepast van € 127 miljoen voor de jaarschijven 2023 en verder. Uitgaande van de onderlinge verhouding binnen het totale accres 2024 tussen volume- en L/P component is voor de jaarschijf 2024 een structureel budget van € 1.643.000 beschikbaar.

De praktijk leert ons dat de compensatie van het Rijk voor Loon- en prijsstijgingen veel lager ligt dan de werkelijke kostenstijgingen aan de uitgavenkant van onze begroting. Voor de jaarschijf 2023 hebben we vorig jaar 2,6 miljoen aan loon- en prijsstijgingen opgenomen en daarvan resteert op dit moment nog een budget van € 283.500 structureel. Wij verwachten

dit budget volledig nodig te hebben voor loon- en prijsstijgingen die gedurende de 2^e helft van dit jaar nog zullen plaatsvinden.

Daarnaast ligt het indexeringspercentage op basis van de vastgestelde begrotingsrichtlijnen in Leusden voor 2024 op 6% en zijn er onderdelen (zoals de zorgbudgetten) waarvan de tarieven in 2024 wellicht met meer dan 6% zullen stijgen. Op basis van een inventarisatie van de loon- en prijsgevoelige budgetten in onze begroting verwachten we voor 2024 een stelpost van € 2.800.000 nodig te hebben. Wij zullen daarvoor een extra afslag doen op het accres voor 2024 en verder. Daardoor ontstaat het volgende beeld:

Ontwikkeling L/P Leusden	2023	2024	2025	2026	2027
Stelpost L/P jaarschijf 2023 (meicirculaire)	2.600,0	2.600,0	2.600,0	2.600,0	2.600,0
Bijstelling L/P septembercirculaire	489,5	489,5	489,5	489,5	489,5
Aanwending stelpost L/P voor opvangen kostenstijgingen	-2.944,0	-2.818,0	-2.806,0	-2.806,0	-2.806,0
Resterend op stelpost voor jaarschijf 2023	145,5	271,5	283,5	283,5	283,5
Benodigd op basis van verwachte kostenstijgingen 2024	0,0	-2.800,0	-2.800,0	-2.800,0	-2.800,0
<u>dekking:</u>					
Jaarschijf 2024 op basis van 44 uitkeringspunten 4,22%	0,0	1.640,0	1.643,0	1.643,0	1.643,0
aanvullende afslag op accres meicirculaire	0,0	-1.160,0	-1.157,0	-1.157,0	-1.157,0

Ad. 2 BTW Compensatiefonds (BCF)

De afrekening 2022 van het BCF plafond is gebaseerd op een overbesteding van € 2,929 miljoen. De afrekening over 2022 vindt plaats bij de meicirculaire 2023. Voor Leusden ontstaat door deze afrekening een incidenteel nadeel van € 4.000 in 2023. In de begroting houden we rekening met een structurele post van € 205.000 ruimte onder plafond BCF. Deze stelpost bedraagt daarmee 52,3% van het maximum toegestaan. Daarmee blijven we een bestendige en behoedzame lijn volgen, waarmee ook onze toezichthouder kan instemmen.

Ad. 3 Taakmutaties en IU/DU's

Een aantal taakmutaties in deze meicirculaire worden gereserveerd en zullen in de begroting 2023-2027 worden verwerkt. Het gaat zowel om toevoegingen aan het Gemeentefonds voor specifieke doelen (o.a. doel- en integratie-uitkeringen) als om een aantal uitnamen uit het gemeentefonds. Deze mutaties worden voorlopig op een stelpost geraamd en hebben daarmee geen budgettaire gevolgen voor de begrotingspositie.

Taakmutaties	2023	2024	2025	2026	2027
a. WOZ aanpassing rekentarieven	0,0	-232,0	-236,7	-238,2	-238,8
b. Middelen Jeugdzorg jaarschijf 2024/2025	0,0	1.476,4	884,3	0,0	0,0
c. Decentralisatie- Integratieuitkeringen	242,3	95,8	91,9	87,2	83,9
d. Taakmutaties	92,9	162,2	348,6	-17,1	-18,7
Totaal taakmutaties / reserveringen	335,2	1.502,4	1.088,1	-168,1	-173,6

a. WOZ rekentarieven

De WOZ waarden vormen een negatieve inkomstenmaatstaf in het verdeelmodel van de Algemene Uitkering c.q. een negatief rekentarief. Het rekentarief wordt bijgesteld om de stijging dan wel daling van de OZB maatstaf als gevolg van de landelijke waardeontwikkeling ongedaan te maken. De maatstaf groeit mee met de inflatie. Omdat de verwachte landelijke waardeontwikkeling (bij de woningen +2% en bij de niet-woningen +3%) lager ligt dan de inflatie-ontwikkeling in diezelfde periode (+7%) is er voor 2024 sprake van een lager negatief rekentarief, hetgeen een hogere algemene uitkering tot gevolg heeft.

Vooruitlopend op de hertaxatie en de werkelijke WOZ waarde stijging in Leusden wordt

dit bedrag gereserveerd op een stelpost “rekentariet WOZ”. Bij de Voorjaarsnota 2024 wordt deze stelpost aangewend om de effecten binnen de Algemene Uitkering als gevolg van een bijstelling van de WOZ waarden op te vangen. Per saldo leveren deze mutaties in combinatie met de bijstelling van de OZB opbrengsten in de regel een gering budgettair effect op in de begroting.

b. Middelen Jeugdzorg jaarschijf 2024/2025

Gemeenten en Rijk hebben een principeakkoord bereikt over het financiële kader voor de hervormingsagenda Jeugd. In afwachting van het definitieve akkoord wordt voor 2024 € 1,36 miljard en voor 2025 € 859 miljoen aan de Algemene Uitkering toegevoegd. De middelen voor 2026 en verder blijven gereserveerd en worden pas beschikbaar gesteld na advies van de deskundigencommissie en besluitvorming daarover. Het kabinet heeft het ingroei-pad voor de besparingsopgave met € 285 miljoen verzacht (€ 89 mln. in 2024 en € 196 mln. voor 2025). In onze begroting hebben we rekening gehouden met deze middelen en is daarvoor op de stelpost taakmutaties een bedrag opgenomen

c. Decentralisatie en Integratie-Uitkeringen

Tabel 6					
DU en IU's	2023	2024	2025	2026	2027
Jeugdhulp kinderen in een AZC	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5
Armoedebestrijding kinderen	0,0	7,3	7,3	7,3	7,3
Wet goed verhuurderschap	7,1	0,0	0,2	0,2	0,2
Oekraïense Ontheemden (II- vervoer en taallessen)	127,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Participatiewet	64,4	64,6	60,5	55,8	52,5
Maatschappelijke begeleiding	19,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige kleine mutaties	2,9	2,4	2,4	2,4	2,4
Totaal DU/IU's reserveringen	242,3	95,8	91,9	87,2	83,9

Toelichting belangrijkste mutaties:

▪ ***Jeugdhulp kinderen in een AZC.***

Vanaf 2019 zijn gemeenten volledig verantwoordelijk voor de organisatie en financiering van jeugdhulp, inclusief jeugd GGZ, aan kinderen in een AZC. Deze Decentralisatie- Uitkering is op basis van de laatste aantallen bijgesteld.

▪ ***Wet Goed Verhuurderschap***

Gemeenten krijgen meer mogelijkheden om malafide verhuurderschap en discriminatie op de huurmarkt gericht aan te pakken. Voor het invoeren van de landelijke regels en het instellen van een meldpunt ontvangt Leusden een eenmalig bedrag van € 7.100. De structurele middelen a € 17.000 zijn via de decembercirculaire beschikbaar gesteld .

▪ ***Oekraïense Ontheemden***

Gemeenten ontvangen extra middelen voor de kosten die zij maken voor het vervoeren van Oekraïners naar scholen (€ 74.000) Daarnaast ontvangen we middelen voor het bieden van mogelijkheden aan Ontheemde Oekraïners om de Nederlandse taal op vrijwillige basis te leren. (€ 53.400)

▪ ***Participatiewet***

Het betreft hier een toename van de Integratie-Uitkering Participatie voor onder meer de uitvoering van de Sociale Werkvoorziening (beschut werk). Deze middelen worden 1 op 1 doorgesluisd aan het RWA

▪ ***Maatschappelijke Begeleiding***

Conform artikel 18 van de Wet Inburgering 2013 voorziet het college in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. Gemeenten ontvangen daarvoor in 2023 € 2.370 per persoon.

d. Taakmutaties

In deze meicirculaire zijn de volgende taakmutaties opgenomen:

Tabel 7					
	(bedragen x € 1.000)				
Overige taakmutaties	2023	2024	2025	2026	2027
GDI voorzieningen, uitname 2022	-13,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Armoedebestrijding	78,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Jeugdhulp en participatie loon- en prijsbijstellingen	18,4	153,8	116,7	1,4	1,4
WMO: afschaffen abonnementstarief en herinvoering EB	0,0	0,0	107,0	104,0	104,0
WMO: compensatie extra kosten HH agv abonnementstarief			116,0	112,8	111,4
WMO: invoeren Eigen bijdrage systematiek	0,0	0,0	0,0	-242,0	-242,0
Overige kleine taakmutaties (< € 10.000)	9,9	8,4	8,9	6,7	6,5
Totaal taakmutaties / reserveringen	92,9	162,2	348,6	-17,1	-18,7

Toelichting belangrijkste mutaties:

▪ *GDI voorzieningen*

Tot en met 2022 werden de kosten voor de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI) doorbelast aan de afnemers, zoals gemeenten en provincies. Vanaf 2023 wordt de financiering centraal ondergebracht bij het ministerie van BZK. Om dit mogelijk te maken is afgesproken dat alle gebruikers van het GDI een eenmalige bijdrage leveren. Voor gemeenten betekent dit dat er in 2023 een uitname plaatsvindt van € 8 miljoen macro, i.c. € 13.900 voor Leusden.

▪ *Armoedebestrijding*

Middels deze circulaire worden voor 2023 incidentele middelen beschikbaar gesteld voor intensivering van gemeentelijk armoedebeleid. Daarbij gaat het om € 43.600 voor de te verwachten toename bijzondere bijstand en extra inzet van gemeenten op vroeg signalering van energiearmoede (flankerend beleid energiearmoede). Daarnaast wordt een eenmalig budget van € 34.900 via het gemeentefonds beschikbaar gesteld voor het verbeteren van gemeentelijke dienstverlening op het gebied van armoede en schulden.

▪ *Loon- prijsbijstellingen Jeugd en participatie*

Het per 2023 naar de Algemene Uitkering overgehevelde budget Voogdij 18+ en Participatie telt voor de loon- en prijsindex nog niet mee in de grondslag voor het accres 2023-2025. Daarom wordt incidenteel voor deze jaren het overgehevelde budget gecorrigeerd met loon- en prijsbijstelling.

▪ *WMO afschaffen abonnementstarief en herinvoeren eigen bijdrage*

Het abonnementstarief wordt vanaf 2025 afgeschaft, waarbij de geraamde eigen bijdrage HH wordt teruggedraaid (eerder was daarvoor een bedrag op de stelpost geraamd). Het kabinet stelt vanaf 2025 structureel € 110 miljoen beschikbaar ter compensatie van de aanzuigende werking als gevolg van de invoering van het abonnementstarief. Tot slot wordt vanaf 2026 een korting op het gemeentefonds doorgevoerd van 225 mln. Als gevolg van de te verwachten hogere eigen bijdragen WMO die de gemeenten kunnen realiseren. Vooralsnog ramen wij deze mutaties budgettair neutraal in onze begroting in afwachting van nadere uitwerkingsvoorstellen.

Risico's en ontwikkelingen Gemeentefonds

- Herijking gemeentefonds/onderhoud verdeelmodellen:
De nieuwe verdeelmodellen van het gemeentefonds zijn vanaf 2023 operationeel. Op basis van de geactualiseerde gegevens ontstaat, bij volledige invoering van de verdeelmodellen, voor Leusden nu een nadeel van € 74,70 per inwoner. Besloten is vooralsnog een generiek ingroei pad van maximaal 3 jaar te hanteren waarbij het herverdeeleffect wordt afgetopt op maximaal € 37,50 per inwoner. Daarnaast zal het Rijk op basis van de onderzoek agenda van het ROB waar nodig onderhoud blijven voeren op het verdeelmodel.
- Risico taakstelling jeugdzorg vanuit hervormingsagenda
- Risico dat nieuwe bbp volume index die vanaf 2027 wordt toegepast niet toereikend is voor gemeenten om taken goed uit te kunnen voeren
- Verruiming gemeentelijk belastinggebied. Plannen op lange baan geschoven (MRB pas vanaf 2030 aangepast en dan ook kijken naar gemeentelijk belastinggebied)
- Vergoeding opvang Ontheemden Oekraïne:
Er wordt een Specifieke Uitkering (SPUK) ingevoerd om de kosten die gemeenten maken voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen te compenseren. Het gaat dan met name om uitgaven op het gebied van huisvesting. Voor de onderdelen onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer en zorg en ondersteuning vanuit de WMO en Jeugdwet en Wet Publieke Gezondheid (basistaken JGZ, vaccinaties en prenataal huisbezoek) gelden andere regelingen. Uitgangspunt is dat gemeenten er als gevolg van de opvang van ontheemden uit Oekraïne niet slechter voor komen te staan dan daarvoor.